Бал Мюджахіт

*аспірант кафедри публічного адміністрування
Міжрегіональної Академії управління персоналом, м. Київ, Україна,
e-mail: ball_mujahit@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-7552-9238>*

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІАЛЬНОГО АПАРАТУ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Анотація. У статті обґрунтовано, що існує багато концептуально різних визначень поняття «публічна безпека». На нашу думку, публічна безпека – це сукупність інструментів, методів, заходів, спрямованих на збереження порядку та суспільних цінностей, охорону здоров'я, правопорядку та життєдіяльності держави та її громадян. Водночас, публічна безпека – це такий стан суспільства та держави, що забезпечує нормальне функціонування державної організації й реалізації її інтересів, збереження життя, здоров'я та майна людей, а також користування правами й свободами, гарантованими конституцією та іншими правовими актами.

Виокремлено, що у чинних нормативно-правових документах часто поняття «публічна безпека» є синонімом «громадська безпека», «громадський порядок». Крім того, забезпечення публічної безпеки займають спеціально утворені підрозділи, зокрема, Національна гвардія України та Національна поліція України.

Суспільна безпека створює атмосферу суспільного спокою, обстановку, в якій людина може не боятися загроз. Це означає, що кожний громадянин, з точки зору суспільної безпеки, може бути впевнений у тому, що його інтереси, права, охоронювані законом, свободи, життя, здоров'я, майно, гідність і спокій, інтереси суспільства надійно охороняються та захищаються державою.

Громадська безпека – це безпека суспільства, яка забезпечується спеціальними структурами (поліцією, військовослужбовцями жандармерії, національними гвардійцями тощо), що самі мають обирати найбільш оптимальний варіант і форми діяльності задля досягнення найкращого результату з метою підтримання громадського порядку у кожному конкретному випадку. Тобто у визначенні «громадська безпека» основним є саме інституції, які її забезпечують.

Таким чином, публічна безпека не є тотожною з поняття «суспільна безпека» та «громадська безпека». Так, у суспільній безпеці – головне є саме забезпечення безпекового середовища самого суспільства, а у громадській безпеці – ключовим є інституції, які забезпечують цю безпеку.

Ключові слова: безпека, публічна безпека, національна безпека, громадська безпека, громадський порядок, спеціально уповноважені органи, поліція, національна гвардія.

Bal Mugahit

*Graduate student of the Department of Public Administration
Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv, Ukraine,
e-mail: ball_mujahit@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-7552-9238>*

SCIENTIFIC APPROACHES TO THE DEFINITION OF THE CONCEPTUAL AND CATEGORICAL APPARATUS OF STRATEGIC MANAGEMENT IN TERMS OF PUBLIC SAFETY

Abstract. The article substantiates that there are many conceptually different definitions of the term "public safety". In our opinion, public safety is a set of tools, methods, measures aimed at maintaining order and public values, health care, law and order and life of the state and its citizens. At the same time, public security is a state of society and the state that ensures the proper functioning of the state organization and the realization of its interests, preservation of life, health and property of people, as well as the enjoyment of rights and freedoms guaranteed by the constitution and other legal provisions.

The author points out that in the current legal documents the concept of "public safety" is often synonymous with "public safety", "public order". In addition, public security is provided by specially formed units, in particular, the National Guard of Ukraine and the National Police of Ukraine.

Public safety creates an atmosphere of public peace, an environment in which a person cannot be afraid of threats. This means that every citizen, from the point of view of public safety, can be sure that his interests, rights protected by law, freedoms, life, health, property, dignity and peace, the interests of society are reliably protected and protected by the state.

Public safety is the security of society, which is ensured by special structures (police, gendarmerie, national guards, etc.), which must choose the best option and form of action to achieve the best result in order to maintain public order in each case. That is, in the definition of "public safety" the main thing is the institutions that provide it.

Thus, public safety is not identical with the concepts of "public safety" and "public safety". Thus, in public safety - the main thing is to ensure the security environment of society itself and in public safety - the key is the institutions that ensure this security.

Keywords: security, public safety, national security, public safety, public order, specially authorized bodies, police, National Guard.

Постановка проблеми. На сьогодні постає проблема створення відповідних механізмів формування публічної безпеки як основи забезпечення національної безпеки. Разом з тим, на сьогодні не існує єдиного підходу до визначення поняття «публічна безпека».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми публічної безпеки, механізмів забезпечення публічної безпеки, формування публічної безпеки в системі національної безпеки аналізують правознавці, соціологи, психологи, економісти, політологи, фахівці з державного управління. Разом з тим, відсутні системні підходи до визначення поняття «публічна безпека» в системі державного управління. Так, проблеми публічної безпеки аналізують В. Барба, А.Басов, О. Батраченко, В. Біліченко, О.Горбачова, А. Долинний, В. Доненко, О. Кобзар, А Крищенко, Я. Курбанов, Р. Мельник, Д. Мулявка, О. Панова, Н. Піх, С. Пономарьов, Е. Саманюк та ін.

Виклад матеріалу дослідження. У чинних нормативно-правових документах Україні згадуються поняття «публічна безпека», «громадська безпека», «громадський порядок».

Відповідно до Закону України «Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів» громадська безпека - стан захищеності життєво важливих інтересів суспільства, сконцентрованих у його матеріальних і духовних цінностях, від джерел небезпеки природного або штучного характеру під час підготовки та проведення футбольних матчів, за якого забезпечується запобігання загрозам заподіяння шкоди такими джерелами небезпеки [1].

У Законі України «Про національну безпеку України» визначається поняття «громадська безпека», «державна безпека», «національна безпека». Так, громадська безпека і порядок - захищеність життєво важливих для суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини і громадянина, забезпечення яких є пріоритетним завданням діяльності сил безпеки, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб та громадськості, які здійснюють узгоджені заходи щодо реалізації і захисту національних інтересів від впливу загроз[2].

Поняття «громадська безпека і порядок» також вживаються у Законі «Про національну гвардію України» [3]. Відповідно до статті 1 цього Закону Національна гвардія України є військовим формуванням з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України і призначено для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від кримінальних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії з правоохоронними органами - із забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та

злочинних організацій [3]. Разом з тим, не визначено, що саме розуміти під поняттям «громадська безпека».

У той же час, у Законі України «Про Національну поліцію» вживається термін «публічна безпека». Так, відповідно до статті 1 зазначеного Закону Національна поліція України - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [4]. Разом з тим, поняття «публічна безпека» не визначена.

Таким чином, у чинних нормативно-правових документах часто поняття «публічна безпека» є синонімом «громадська безпека», «громадський порядок». Крім того, забезпечення публічної безпеки займають спеціально утворені підрозділи, зокрема, Національна гвардія України та Національна поліція України. На нашу думку, це дуже вузьке трактування та не відображає поняття «публічна безпека». Тома проаналізуємо наукові підходи до цього поняття.

О. Горбачова зазначає, що публічна безпека – це стан захищеності життєво важливих інтересів об'єктів безпеки (особистості, суспільства, держави) від загроз і небезпек соціального, природного або техногенного генезису, а також здатність суб'єктів забезпечення безпеки вживати заходів щодо попередження їх виникнення та усунення негативних наслідків шляхом установа, реалізації та дотримання правових норм [5].

На думку А.Крищенко, публічний порядок, передусім, пов'язаний із публічною безпекою, яку покликані забезпечувати спеціальні органи виконавчої влади шляхом нагляду та застосування адміністративного примусу щодо осіб, які його порушують [6, с. 207].

Н. Піх ототожнює поняття «публічна безпека» та «громадська безпека» і зазначає, що громадська (публічна) безпека – особливий вид діяльності спеціально уповноважених органів (структур) щодо її забезпечення, який охоплює ексклюзивний організаційно-правовий механізм і систему заходів, спрямованих на запобігання небезпек й загроз громадській безпеці [7].

О.Проневіч у дослідженні ролі й місця поліції в системі органів публічної адміністрації Польщі наголошує, що публічна безпека, з одного боку, передбачає збереження порядку та суспільних цінностей, які охороняють державу й громадян перед загрозливими для правопорядку явищами, а з іншого - означає фактичний стан, що уможливорює без загрози шкоди нормальне функціонування державної організації й реалізації її інтересів, збереження життя, здоров'я та майна людей, а також користування правами й свободами, гарантованими конституцією та іншими правовими актами [8, с. 743].

Публічна безпека у звичайних умовах життєдіяльності охоплює такі види правових відносин:

- що виникають і складаються у процесі забезпечення суспільної злагоди, спрямовані на попередження і негайне припинення дій (діянь), які можуть призвести до порушень нормальних умов життя населення, стати перепорою

корисній трудовій діяльності людей, їх колективів, державних органів, організованому проведенню масових заходів;

- що виникають і спрямовані проти громадського порядку і громадської безпеки та викликають необхідність застосування заходів адміністративного та кримінально-правового припинення протиправної поведінки окремих осіб, організацій чи установ. Забезпечення публічної безпеки ґрунтується на принципах діяльності суб'єктів, які відповідальні за її забезпечення [9, с.112].

Публічна безпека – стан захищеності життєво важливих для держави, суспільства та кожної окремої особи інтересів, прав, свобод людини та громадянина, який є пріоритетним завданням діяльності кожного державного органу, органу місцевого самоврядування та їх посадових осіб; публічний порядок – це стан упорядкованості публічних правовідносин та всієї публічно-правової системи, за якого кожна особа, державний орган, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи добровільно дотримуються правових та морально-етичних норм, культурних та інших соціальних правил, виконують відповідні приписи з метою досягнення публічної безпеки та загального добробуту [10, с. 5].

Проведений аналіз дає підстави зазначити, що існують багато концептуально різних визначень поняття «публічна безпека». На нашу думку, публічна безпека – це сукупність інструментів, методів, заходів, спрямованих на збереження порядку та суспільних цінностей, охорону здоров'я, правопорядку та життєдіяльності держави та її громадян. Водночас, публічна безпека – це такий стан суспільства та держави, що забезпечує нормальне функціонування державної організації й реалізації її інтересів, збереження життя, здоров'я та майна людей, а також користування правами й свободами, гарантованими конституцією та іншими правовими приписами.

Українські вчені М. Панов та В. Тихий аналізують поняття «суспільна безпека». Так, суспільна безпека як об'єктивно існуюча реальність, відбиваючись у суспільній свідомості, створює певний суспільний настрій і формує масові та індивідуальні стереотипи, що характеризуються відчуттям захищеності інтересів, охоронюваних правом, наявністю почуття безпеки щодо різного роду загроз, у тому числі злочинних посягань, а також відсутністю страху перед ними. Таким чином, суспільна безпека створює атмосферу суспільного спокою, обстановку, в якій людина може не боятися загроз. Це означає, що кожний громадянин, з точки зору суспільної безпеки, може бути впевнений у тому, що його інтереси, права, охоронювані законом, свободи, життя, здоров'я, майно, гідність і спокій, інтереси суспільства надійно охороняються та захищаються державою [11].

В. Доненко аналізує поняття «громадська безпека». На думку науковця, громадську безпеку в сучасних умовах слід розглядати в широкому смислі слова як безпеку суспільства з урахуванням системного підходу та взаємозв'язку з усіма видами безпеки й існуючими загрозами безпеці. В такому разі громадська безпека тісно пов'язана з безпекою кожної людини як члена

цього суспільства, є складовим елементом національної, колективної, міжнародної та глобальної безпеки [12, с. 32].

На думку В. Развадовського, змістом громадського порядку є громадська безпека. Метою забезпечення громадського порядку є особиста та громадська безпека в усіх її проявах: на транспорті – забезпечення безпечного переміщення, що означає, насамперед, недопущення порушень загальнообов'язкових правил на транспорті, їх попередження і припинення [13, с. 193].

У деяких розвинених західних країнах поняття «громадська безпека» («public security») не має чіткого законодавчого визначення і різниться щодо свого трактування в залежності від національних та історичних особливостей. На нашу думку, це пов'язано із тим, що у демократичних суспільствах громадська безпека розглядається, насамперед, як процес її забезпечення спеціальними структурами (поліцією, військовослужбовцями жандармерії, національними гвардійцями тощо), які самі мають обирати найбільш оптимальний варіант і форми діяльності задля досягнення найкращого результату з метою підтримання громадського порядку у кожному конкретному випадку.

Німецький правознавець Р. Сампер також вважає, що «громадська безпека» є невизначеним правовим поняттям і не можна зафіксувати законом те, що у певному випадку (конкретному часі і місці) слід розуміти під громадською безпекою та порядком і що для цього повинна робити поліція. На його думку, конкретні дії повинні визначатися у кожному окремому випадку, часі, місці, з урахуванням усіх наявних обставин і можливостей [14, с. 23.].

Р. Мельник зазначає, що німецькі вчені громадську безпеку визначають як певний стан суспільних відносин, якому притаманна непорушність: а) правопорядку; б) функціонування органів державної влади та самоврядування, а також інших установ, які виконують публічні функції; в) суб'єктивних прав і майнових благ окремих осіб (життя, здоров'я, свобода, гідність, майно тощо). Тобто показником рівня громадської безпеки є дотримання приватними особами правових норм [15].

Отже, громадську безпеку доцільно визначати як сукупність суспільних відносин, пов'язаних із запобіганням чи усуненням загрози життю і здоров'ю осіб та їх майну, які можуть виникнути внаслідок дій людей або вияву негативних властивостей джерел підвищеної небезпеки [5, с. 305].

Проведений аналіз дає підстави зазначити, що громадська безпека – це така безпека суспільства, яка забезпечується спеціально створеними підрозділами (зокрема, поліція, жандармерія та національна гвардія). Тобто у визначенні «громадська безпека» основним є саме інституції, які її забезпечують.

Наступним визначенням, яке пов'язане з публічною безпекою є громадський порядок.

Громадський порядок – це наявність відповідних правил і норм поведінки, які поширюються на всіх членів суспільства, а також результат їх дотримання [16]. Він передбачає досягнення інтересів усього суспільства щодо задоволення потреби у створенні обстановки спокою і безпеки, нормального ритму праці, стосунків між людьми, виховання молоді на засадах моральності, прийнятних умов для відпочинку та задоволення побутових потреб. Громадський порядок гарантує, передусім, повагу до законних прав та інтересів інших осіб, недопущення задоволення своїх інтересів на шкоду іншим, державі й суспільству загалом [17, с. 45–55].

Таким чином, науковці часто через громадський порядок надають визначення громадську безпеку та публічну безпеку.

Проведений аналіз дає підстави зазначити, що поняття «безпека» - це відсутність неприпустимого ризику, пов'язаного з можливістю заподіяння будь-якої шкоди для життя, здоров'я та майна громадян, для навколишнього природного середовища, в реалізації комплексу заходів, у використанні людських і матеріальних ресурсів, які призначені для запобігання такій шкоді, у захищеності населення, об'єктів довкілля, суспільного і державного майна від небезпеки за надзвичайних ситуацій, в безпечній експлуатації обладнання, споруд, механізмів, яка усуває можливість створення загроз для життя, здоров'я та інтересів людини, навколишнього середовища та об'єктів господарювання. Система безпеки розуміється як відсутність небезпеки, збереженість, надійність, захищеність, забезпеченість, незагрозливість.

Таким чином, що існує багато концептуально різних визначень поняття «публічна безпека». На нашу думку, публічна безпека – це сукупність інструментів, методів, заходів, спрямованих на збереження порядку та суспільних цінностей, охорону здоров'я, правопорядку та життєдіяльності держави та її громадян. Водночас, публічна безпека – це такий стан суспільства та держави, що забезпечує нормальне функціонування державної організації й реалізації її інтересів, збереження життя, здоров'я та майна людей, а також користування правами й свободами, гарантованими конституцією та іншими правовими актами.

Суспільна безпека створює атмосферу суспільного спокою, обстановку, в якій людина може не боятися загроз. Це означає, що кожний громадянин, з точки зору суспільної безпеки, може бути впевнений у тому, що його інтереси, права, охоронювані законом, свободи, життя, здоров'я, майно, гідність і спокій, інтереси суспільства надійно охороняються та захищаються державою.

Громадська безпека – це безпека суспільства, яка забезпечується спеціальними структурами (поліцією, військовослужбовцями жандармерії, національними гвардійцями тощо), що самі мають обирати найбільш оптимальний варіант і форми діяльності задля досягнення найкращого результату з метою підтримання громадського порядку у кожному конкретному випадку. Тобто у визначенні «громадська безпека» основним є саме інституції, які її забезпечують.

Таким чином, публічна безпека не є тотожною з поняття «суспільна безпека» та «громадська безпека». Так, у суспільній безпеці – головне є саме забезпечення безпекового середовища самого суспільства, а у громадській безпеці – ключовим є інституції, які забезпечують цю безпеку.

Література:

1. Закон України «Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3673-17#Text>.
2. Закон України «Про національну безпеку України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
3. Закон України «Про національну гвардію України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18?find=1&text=%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD#Text>
4. Закон України «Про Національну поліцію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
5. Горбачова О. В. Психологічні аспекти забезпечення публічної безпеки і порядку Національною поліцією України. *Право і Безпека*. 2017. № 4. С. 181-187. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2017_4_33
6. Крищенко А. Є. Особливості визначення терміна "публічна безпека і порядок". *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 1. С. 206-214. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2017_1_21
7. Піх Н.С. Особливості нормативно-правового застосування терміна «громадська (публічна) безпека і порядок» в Україні на сучасному етапі. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2019. Том 30 (69) № 5. С. 96-104.
8. Проневич О.С. Роль і місце поліції в системі органів публічної адміністрації Польщі. *Форум права*. 2010. № 4. С. 741-747.
9. Пономарьов С.В. Поняття та зміст публічної безпеки в системі сектору безпеки і оборони. *Право.ua*. 2017. № 2. С. 111-115.
10. Батраченко О.В. Адміністративно-правові засади діяльності Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки і порядку [Текст]: автореферат ... канд. юрид. наук, спец.: 12.00.07 адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Суми: СумДУ, 2017. 20 с.
11. Панов М.І., Тихий В.П. Безпека як фундаментальна категорія в методології правознавства (до постановки проблеми). *Вісник Академії правових наук*. 2000. № 3 (22). С. 12-16. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/4814>
12. Доненко В. В. "Громадський порядок", "громадська безпека", "безпека дорожнього руху" як складові безпеки. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4. С. 29-37.
13. Новиков В.В. Адміністративно-правові основи профілактики порушень правил дорожнього руху: дис. ... канд. юрид. наук. К., 1997. 242 с.
14. Samper R. Kommentar zum bayerischen Polizeiaufgabengesetz. Munchen, 1965. 210 p.
15. Мельник Р. С. Поняття «громадська безпека» та «громадський порядок» у німецькій та українській науці і законодавстві. *Право і Безпека*. 2009. № 2. С. 24-30.
16. Конституція України – основа реформування суспільства / В. Я. Тацій, Ю. П. Битяк, Ю. М. Грошевий, М. В. Цвік. Харків : Право, 1996. 96 с.
17. Андриевский И. Е. Полицейское право : в 2 ч. СПб. : Пратц, 1874. Ч. 1 : Введение. Полиция безопасности. 648 с.

References:

1. Zakon Ukrainy «Pro osoblyvosti zabezpechennia hromadskoho poriadku ta hromadskoi bezpeky u zviazku z pidhotovkoiu ta provedenniam futbolnykh matchiv» [Law of Ukraine "On the peculiarities of ensuring public order and public safety in connection with the preparation and holding of football matches"]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3673-17#Text> [in Ukrainian].
2. Zakon Ukrainy «Pro natsionalnu bezpeky Ukrainy» [Law of Ukraine "On National Security of Ukraine"]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> [in Ukrainian].
3. Zakon Ukrainy «Pro natsionalnu hvardiiu Ukrainy» [Law of Ukraine "On the National Guard of Ukraine"]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18?find=1&text=%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD#Text> [in Ukrainian].
4. Zakon Ukrainy «Pro Natsionalnu politsiiu» [Law of Ukraine "On the National Police"]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> [in Ukrainian].
5. Horbachova, O. V. (2017). Psykholohichni aspekty zabezpechennia publichnoi bezpeky i poriadku Natsionalnoi politsiiei Ukrainy [Psychological aspects of public safety and order by the National Police of Ukraine], *Pravo i Bezpeka - Law and Security*, (4), (181-187) Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2017_4_33 [in Ukrainian].
6. Kryshchenko, A. Ye. (2017). Osoblyvosti vyznachennia termina "publichna bezpeka i poriadok" [Features of the definition of the term "public safety and order"], *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav – Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs*, (1), (206-214). Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2017_1_21 [in Ukrainian].
7. Pikh, N.S. (2019). Osoblyvosti normatyvno-pravovoho zastosuvannia termina «hromadska (publichna) bezpeka i poriadok» v ukraini na suchasnomu etapi [Peculiarities of normative-legal application of the term "public (public) security and order" in Ukraine at the present stage], *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Derzhavne upravlinnia – Scientific notes of TNU named after VI Vernadsky. Series: Public Administration*, Tom 30 (69), (5), (96-104) [in Ukrainian].
8. Pronevych, O.S. (2010). Rol i mistse politsii v systemi orhaniv publichnoi administratsii Polshchi [The role and place of the police in the system of public administration in Poland], *Forum prava - Law Forum*, (4), (741-747) [in Ukrainian].
9. Ponomarov, S.V. (2017). Poniattia ta zmist publichnoi bezpeky v systemi sektoru bezpeky i oborony [The concept and content of public security in the system of the security and defense sector], *Pravo.ua – Right. ua*, (2), (111-115) [in Ukrainian].
10. Batrachenko, O.V. (2017). Administratyvno-pravovi zasady diialnosti Natsionalnoi politsii Ukrainy shchodo zabezpechennia publichnoi bezpeky i poriadku: avtoreferat ... kand. yuryd. nauk, [Administrative and legal principles of the National Police of Ukraine to ensure public safety and order: abstract ... Cand. jurid. Sciences, special]: 12.00.07 administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiine pravo. Sumy: SumDU [in Ukrainian].
11. Panov, M.I. & Tykhyi, V.P. (2000). Bezpeka yak fundamentalna katehoriia v metodolohii pravoznavstva (do postanovky problemy) [Security as a fundamental category in the methodology of jurisprudence (before the problem)], *Visnyk Akademii pravovykh nauk - Bulletin of the Academy of Legal Sciences*, (3) (22), (12-16) Retrieved from <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/4814> [in Ukrainian].
12. Donenko, V. V. (2011). "Hromadskyi poriadok", "hromadska bezpeka", "bezpeka dorozhnoho rukhu" yak skladovi bezpeky [Public order", "public safety", "road safety" as components of safety], *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh*

sprav – *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*, (4), (29-37) [in Ukrainian].

13. Novykov, V.V. (1997). Administratyvno-pravovi osnovy profilaktyky porushen pravyl dorozhnoho rukhu: dys. ... kand. yuryd. nauk [Administrative and legal bases of prevention of violations of traffic rules: dis. ... cand. jurid. Science], K. [in Ukrainian].

14. Samper, R. (1965). Kommentar zum bayerischen Polizeiaufgabengesetz. Munchen, 210 p. [in English]

15. Melnyk, R. S. (2009). Poniattia «hromadska bezpeka» ta «hromadskyi poriadok» u nimetskii ta ukrainskii nautsi i zakonodavstvi [The concept of "public safety" and "public order" in German and Ukrainian science and law], *Pravo i Bezpeka - Law and Security*, (2), (24-30) [in Ukrainian].

16. Tatsii, V. Ya. & Bytiak, Yu. P. & Hroshevyi, Yu. M. & Tsvik, M. V. (1996). Konstitutsiia Ukrainy – osnova reformuvannia suspilstva [The Constitution of Ukraine - the basis of reforming society] Xarkiv : Pravo. [in Ukrainian].

17. Andryevskyi, Y. E. (1874). Polytseiskoe pravo : v 2 ch. [Police law: at 2 p.] SPb. : Pratts, 1874. Ch. 1 : Vvedenye. Polytsyia bezopasnosty. 648 s. [in Russian].